

Roddarmadammer.

Det var i »den gamla goda tiden», som det ju heter, eller närmare sagdt, på femtio-talet då Stockholm ännu hvad yttre habitus beträffar hade ett obestriddigt småstadsmässigt tycke. Ännu i slutet på femtioletalet voro Stockholmsgatorna förskräckliga att trafikera med sina små kullerstenar och sina gropar och utgjorde en verklig tortyr för alla som hade ömma fötter. Jag vet blott en stad som nu kan jämföras med forna dagars Stockholm i fråga om gator och det är Visby.

Hvad kommunikationerna i öfrigt beträffar, så lämnade de ofantligt mycket öfrigt att önska. På de knaggliga gatorna rullade fram en och annan klumpig droska, körd af en kusk som var trasig och illa klädd och därtill merendels berusad, hvarför det var riskabelt att anförtro sig åt honom. Hvad sjöförbindelserna mellan de olika stadsdelarna och de närmaste omgif-

ningarna angår, så förmedlades de egentligen endast af roddbåtar, med sina besättningar af gamla duktiga, men argisinta madamner, om hvilka historier ännu lefva och icke så snart dö bort. Deras stora oformliga båtar, rymmande ända till en trettio personer, gingo mellan staden och söder, till Karlberg, mellan Bomslupstrappan och Djurgården, mellan Råntmästaretrappan och Danviken o. s. v. Den första konkurrens som uppstod med roddbåtarna och deras madamner, var då vefbåtarna, förda af dalkullor, inrättades i midten af 1840-talet. De slogo genast an på allmänheten, ty först och främst voro båtarne mycket proprare och framdrevos betydligt raskare, och vidare voro »kullorna» i sina trefliga hemlandsdräkter mycket angenämare att ha att göra med, än de grofkorniga och ovettiga roddarmadamnerna. Men det dröjde ej länge, förr än det utbröt öppet krig mellan de båda flottiljerna och deras besättningar, och sjödrabbningarna utkämpades helst i trånga passager såsom t. ex. i Karlbergskanalen. Hela skurar af ovett haglade då från roddbåtens »madamner» öfver vefbåtens rödkindade »kullor», hvilka besvarade karteschelden på sitt lugna och småkvicka sätt, hvilket endast ökade harmen hos de förra. Att vara med och åhöra sådana »meningsskiften», var sannerligen icke angenämt, isynnerhet icke för damerna, hvilka sökte gömma sina rodnande ansikten bakom parasollen. Och icke var det

stort lönt för en kavaljer att söka nedtysta furierna, ty då fick han strax »sin varma mat» serverad.

Men tiden skred obevekligt framåt. Jag tror det var 1857 som de första ångbåtarna Ägir och Ran började trafikera Djurgården. Dessa, ganska stora för en så liten trade, lade till vid Beckholmen, hvarifrån passagerarne fingo taga sig fram till sin »lustgård». Det var nog litet krångligt, men stockholmarne voro stolta öfver sina båda ångbåtar och allt mera sjönko roddbåtarna i deras aktning. I början af 1860-talet fingo våra små ångslupar mera fart och snart växte deras antal till en hel flottilj. Sen var det ej lönt för madammerna att konkurrera längre. De öfverallt framilande »små odjuren» höllo ofta i början på att gå öfver de gamla träpråmarna och förgäfves var det som de väderbitna madammerna grälade och svuro, så att molntapparna kunnat ramla ned vid deras anatemer öfver nya tidens dumma påhitt.

Stackars madammer! De ansågo sig såsom offer för civilisationen och det vore de ju ock. De hade ju under årtionden släpat ut sig på roddarbänken för sextyfrar och treskillingar banko och nu skulle äfven denna lilla förtjänst tagas ifrån dem. Men deras minne lefver, som sagdt, i många roliga historier och anekdoter. En gång hade ett par båtlag vid Bomslups-trappan kommit i strid med hvarandra. Okvä-

dinsord haglade, och folk stannade* på kajen för att åse kalabaliken. Strax bredvid de stridande befann sig en ung sjömanspojke, sysselsatt att tjära sitt fartyg. Han lät emellertid den långa tjärborsten hvila, för att höra på grälet. Slutligen steg förbittringen hos en af gummorna till den grad, att hon bad sin motpart kyssa sig — ja, *hvar* vill jag låta osagdt. Samtidigt drog hon för bättre verkans skull upp sina kjolar. Nu passade sjömansgossen på med tjärborsten och gaf gumman en ordentlig tjärkyss midt i hennes aktergalljon, med den effekt att striden afstannade under en sista långrandig svordom, ackompanjerad af åskådarnas högljudda munterhet.

Än i dag, när någon större örlogsman från främmande land ligger på Stockholms ström, kan man få se en och annan af de gamla roddbåtarna vid bryggorna, väntande på att få föra ut passagerare till det främmande fartyget, men båtarnes rodderskor äro af ett helt annat släkte än förr, det är en ny generation, mer human och välvillig än den gamla. Den gamla typen är för alltid borta. Den hör till det Stockholm som gått.
